

آزمون بزرگ دولت سیزدهم برای مدیریت ارزی

یارانه سوم با حذف ارز ترجیحی از راه می‌رسد؟

ایمان وبیعی

به نظر می‌رسد مسأله ارز ۴۲۰۰ تومانی در سال آینده جدی‌تر از همیشه در دستور کار دولت قرار دارد و پیش‌بینی شده است نیمی از جمعیت با حذف ارز ترجیحی مشمول دریافت یارانه ۱۱۰ هزار تومانی شوند.

در جلسه روز سه‌شنبه رئیس‌جمهور باجمعی از اقتصاددانان نیز موضوع اصلی جلسه، معطوف به ماجرای حذف یا عدم حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی شد. آن‌طور که خبرگزاری‌ها گزارش داده‌اند مخالفان و موافقان به مانند گاری یا حذف این ارز، در این نشست صف‌آرایی محسوسی در برابر یکدیگر داشتند. گفته می‌شود مهمترین استدلال مخالفان حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی پیشگیری از شوک تورمی مجدد به اقتصاد متورم ایران است. در شرایط کنونی طبق آمارهای رسمی، میزان تورم از مرز ۴۲ درصد فراتر رفته و این رقم در حوزه کالاهای مصرفی و مواد خوراکی بسیار بالاتر از متوسط

نرخ تورم عمومی کشور است. فرشاد مومنی یکی از مهم‌ترین منتقدان حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی که اتفاقاً در نشست رئیس‌جمهور با اقتصاددانان حضور نداشت و معتقد است حذف این ارز می‌تواند فشارهای تورمی بر دهک‌های کم درآمد را افزایش دهد. این کارشناس اقتصادی می‌گوید آنها که موافق حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی هستند و از مضرات تخصیص این ارز و رانت‌های عظیم آن سخن می‌گویند درباره فشار تورمی ناشی از نبود آن سخن می‌گویند، توضیح نمی‌دهند با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی قیمت‌ها چه تغییری را تجربه خواهند کرد. این تنها فرشاد مومنی نیست که با این ماجرا مخالفت آشکار دارد. روز گذشته عبدالناصر همتی، رئیس کل اسبق بانک مرکزی نیز در یادداشتی تلگرافی توضیحاتی مبسوط درباره آن داد و اعلام کرد: پیچیدگی‌های ارزی سبب شد از نیمه دوم سال ۹۹ حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی بسیار دشوار شود. او نیز در سخنان خود تأکید کرده است

که دولت باید مراقبت ویژه‌ای را نسبت به تبعات تورمی حاصل از این اقدام داشته باشد.

همتی گفته است: آن گونه که اعلام شده است ارز ترجیحی دارو، تجهیزات پزشکی و گندم، قطعاً به خاطر اهمیت دارو در درمان و نیز ضرورت کنترل قیمت نان، در برنامه حذف قرار ندارند. بنابراین، در این صورت سیستم ارز دوترحی، باهمه ایراداتش، همچنان ادامه خواهد یافت. لذا با در نظر گرفتن تداوم خشکسالی و نیاز به تأمین واکسن کرونا، همچنان ضرورت تخصیص و تأمین رقمی بیش از ۶ میلیارد دلار ارز ترجیحی باقی خواهد ماند

در این یادداشت آمده است: باقی ماندن گندم در سبد ارز ترجیحی و حذف جو به علت جان‌نشین بودن این دو محصول برای دام، به احتمال زیاد بخشی از موجودی گندم را جایگزین جو خواهد کرد و لذا واردات گندم را افزایش خواهد داد. در مقابل، در صورت حذف ارز ترجیحی گندم، برای کنترل قیمت نان مصرفی مردم باید بابت آرد مصرفی

سوسپید سنگین به نانوایا پرداخت شود در غیر این صورت ناگزیر به پذیرش افزایش شدید قیمت نان خواهیم بود.

برنامه دولت برای جایگزینی این ارز چیست؟

اقتصاد ایران سال‌هاست درگیر پرداخت یارانه نقدی است از سال ۱۳۸۹ با حذف یارانه حامل‌های انرژی و سایر اقلام، پرداخت یارانه نقدی ۴۵۵۰۰ تومانی در دولت دهم، در دستور کار قرار گرفت پرداخت این یارانه همچنان ادامه دارد و طبق آمارهای اعلامی نزدیک به ۷۴ میلیون نفر از جمعیت ایران نسبت به دریافت یارانه نقدی ۴۵۵۰۰ تومانی اقدام می‌کنند. آبان ماه ۱۳۹۸ نیز پس از آن که دولت نسبت به افزایش قیمت بنزین و آزادسازی این حامل انرژی اقدام کرد، جمعیت ۶۰ میلیون نفر تحت پوشش دریافت یارانه جدیدی قرار گرفتند. به این ترتیب ۶۰ میلیون نفر از جمعیت ایران دوتوع یارانه دریافت می‌کنند که یارانه اول یارانه نقدی و دومین یارانه یارانه معیشتی نام دارد. رقم یارانه معیشتی نیز ۵۵ تا ۲۰۵ هزار تومان به‌ازای خانوارهای یک تا پنج نفره محاسبه می‌شود.

احمد توکلی، کارشناس اقتصادی و نماینده اسبق مجلس می‌گوید قرار است دولت با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی نسبت به پرداخت یارانه ۱۱۰ هزار تومانی به جمعیت هدف اقدام کند. طبق اعلام عبدالناصر همتی جمعیت هدف دریافت یارانه ۴۰ میلیون نفر هستند که به این ترتیب به نظر می‌رسد در صورت اجرای این مهم ۴۰ میلیون نفر از جمعیت ایران را در برمی‌گیرد. به این ترتیب به نظر می‌رسد در آینده نزدیک نیمی از جمعیت ایران سه نوع یارانه را دریافت کنند. توکلی که در نشست رئیس‌جمهور با اقتصاددانان حضور داشته است در توضیحاتی تکمیلی درباره مباحث مطروحه در این نشست گفته‌اس: موضوع جلسه پیرامون پاسخ

به این سؤال بود که آیا اصلاح است که ارز ۴۲۰۰ تومانی که برای ۵ تا ۷ قلم کالای اساسی پرداخت می‌شده ادامه یابد یا باید حذف شود؟

این اقتصاددان گفت: پاسخ من این بود که بستگی دارد دولت چگونه تصمیم بگیرد، اگر بنا باشد ارز دوترحی باشد، دوباره مشکل ایجاد و به طبقات ضعیف جامعه فشار وارد می‌شود و باید این مابه‌التفاوت را به صورت نقدی به اقشار آسیب‌پذیر بدهیم. توکلی در پاسخ به این پرسش که قرار شد چقدر یارانه جبرانی برای اقشار آسیب‌پذیر پرداخت شود، گفت: هنوز قطعی نشده اما طبق این طرح قرار است ماهی ۱۱۰ هزار تومان به هر یک از اقشار آسیب‌پذیر بعد از حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی یارانه پرداخت شود، در حالی که ممکن است به خاطر تورم ایجادشده این رقم هم به درد آنها نخورد. در این زمینه اقتصاددانان اختلاف نظر دارند.

به گفته وی دولت باید کاری کند که تقاضا برای ارز کنترل شود، بخشی از تقاضای ارز برای واردات، بخشی برای حفظ دارایی، قسمتی برای فرار سرمایه و بخشی هم برای سفته‌بازی در بازار آزاد است. اگر عرضه و تقاضای ارز تعادل داشته باشد، مشکلی ایجاد نمی‌شود، اما در زمانی که نرخ ارز روبه رشد می‌گذارد، تقاضا برای سفته‌بازی هم افزایش می‌یابد.

از سوی دیگر حسین راغفر، استاد دانشگاه و اقتصاددان نیز گفته است: محور اصلی جلسه اقتصاددانان و تیم اقتصادی دولت با رئیس‌جمهور حول مشکلات مالی دولت و بررسی حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی سسری شده که از اقتصاددانان در این جلسه خواسته شد تا به بیان راهکارهایی در رابطه با ارز ترجیحی بپردازند. رئیس‌جمهور در این نشست، در راستای حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی سه خط قرمز دولت را اعلام کرد که شامل تورم، ارزش پول

همتی: آن گونه که اعلام شده است ارز ترجیحی دارو، تجهیزات پزشکی و گندم، قطعاً به خاطر اهمیت دارو و درمان و نیز ضرورت کنترل قیمت نان، در برنامه حذف قرار ندارند، بنابراین سیستم ارز دوترحی، باهمه ایراداتش، همچنان ادامه خواهد یافت

ملی و معیشت قشر ضعیف جامعه است. وی افزود: با توجه به خط قرمزهای دولت و جایگزین‌های حذف ارز ترجیحی و تأثیر آن بر رفاه خانوارها، در حال حاضر امکان حذف ارز ترجیحی وجود ندارد و با خط قرمزهای دولت در تعارض است. بنابراین، نتیجه نهایی نشست این شد تا فعلاً برای ماه‌های آینده همچنان ارز ۴۲۰۰ تومانی در اقتصاد ایران باقی بماند

و تغییری در این زمینه صورت نگیرد. با توجه به دفاع محکم نمایندگان مجلس از حذف ارز ترجیحی که در حال حاضر به کالاهای اساسی تخصیص می‌یابد، به نظر می‌رسد تا پایان سال جاری این رویه ادامه داشته باشد اما از سال آینده این وضعیت دستخوش تغییری جدی شود. به‌ویژه آنکه معاون پارلمانی رئیس‌جمهور اعلام کرده است: لایحه تأمین مطمئن کالاهای اساسی، نهاده‌های دامی، دارو و تجهیزات پزشکی و سیاست‌های جبرانی برای حمایت از معیشت اقشار آسیب‌پذیر را باید دو فوریت تقدیم مجلس شورای اسلامی شد. به این ترتیب به نظر می‌رسد ارز ترجیحی تنها برای گندم و دارو در سال آینده تخصیص یابد و شرایط برای سایر کالاهای متفاوت شود. به نظر می‌رسد دولت سیزدهم از مون بزرگی را پیش‌رو دارد. از مون مدیریت تورم با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی در ایران.

خبر اقتصادی

کاهش ۱۰ درصدی قیمت لبنیات محقق نشد

ایسنا- دبیر انجمن صنایع فرآورده‌های لبنی ضمن اعلام این موضوع که کاهش ۱۰ درصدی قیمت سه محصول پر مصرف لبنی در مقیاس ملی به علت عدم همراهی شبکه فروشگاهی امکان پذیر نشده است از مسئولان درخواست کرد که امکان توزیع مستقیم سه قلم کالای لبنی و یا قرار دادن در سبد معیشت کالا را فراهم و وزارت صمت شبکه عرضه مستقیم کالا را به انجمن صنایع لبنی معرفی کند.

رضا باکری در نامه‌ای به معاون اول رئیس‌جمهوری، وزیر جهاد کشاورزی، وزیر صمت و معاون بازرگانی داخلی وزارت صمت ضمن اعلام این موضوع را اعلام کرده است.

اراضی کشور

دارای کدپستی می‌شوند

شرکت ملی پست - مدیر عامل شرکت ملی پست با اشاره به اینکه اراضی کشور دارای کد پستی می‌شوند،

گفت: بیش از ۱۶۰ دستگاه از سرویس کدپستی استفاده می‌کنند در مضافات سیحانی فر، افزود: استفاده از سرویس تعیین هویت مکانی و تعیین کد پستی ۱۰ رقمی اراضی در امور زمین از یکسودر ایجاد شفافیت و جلوگیری از فساد و رانت‌خواری و زمین‌خواری موثر است و از سوی دیگر اهداف دولت الکترونیک را تحقق می‌بخشد.

ایران از چین و هند

بیشتر یارانه می‌دهد!

اتاق بازرگانی تهران در جدیدترین گزارش خود به بررسی وضعیت یارانه انرژی جهان پرداخته که نشان می‌دهد ایران در اکثر حوزه‌ها صدرنشین است. در سال ۲۰۲۰، سهم انواع حامل‌های انرژی از یارانه سوخت فسیلی ۵۴ درصد برای نفت، ۲۳.۷ درصد برای برق، ۱۶.۸ درصد برای گاز و ۵.۲ درصد برای زغال سنگ بوده است. هر چند یارانه پرداختی به نفت در دو سال گذشته کاهش یافته بوده اما در تمام ۱۰ سال اخیر بیشترین سهم از یارانه انرژی به نفت اختصاص داشته است.

ایران که در سال‌های گذشته بارها در فهرست یارانه‌های پرداختی به سوخت در رتبه‌های نخست بوده، در این بررسی نیز در بسیاری از حوزه‌ها صدرنشین است.

سرانه کل یارانه‌های سوخت فسیلی در سال ۲۰۲۰ در ایران ۵۳۵۳ دلار رسیده که فرآورده‌های نفتی با ۴۲ درصد اصلی‌ترین سهم را در اختیار دارند و یارانه گاز نیز ۴۱ درصد بوده است. سرانه یارانه مصرف برق ایران نیز ۱۷ درصد از کل یارانه‌های پرداختی بوده است.

بدهی خارجی ایران

۹ میلیارد دلار اعلام شد

ایلنا- میزان بدهی‌های خارجی ایران در پایان شهریور ۱۴۰۰ ۹ میلیارد و ۳۱ میلیون دلار رسید که نسبت به پایان سال ۹۹ معادل ۱.۲ درصد کاهش داشته است.

بر اساس داده‌های منتشر شده از سوی بانک مرکزی میزان بدهی‌های خارجی ایران در پایان شهریور ۱۴۰۰ ۹ میلیارد و ۳۱ میلیون دلار رسید که نسبت به پایان سال ۹۹ معادل ۱.۲ درصد کاهش داشته است. ۶ میلیارد و ۵۷۴ میلیون دلار این بدهی‌ها، بدهی‌های میان‌مدت و بلندمدت و ۲ میلیارد و ۴۵۷ میلیون دلار از این میزان، بدهی‌های کوتاه‌مدت است.

درخواست نفتی دموکرات‌ها

از بایدن

اوایل پراس - گروهی از سناتورهای دموکرات در واکنش به قیمت بالای بنزین، از رئیس‌جمهوری آمریکا خواستند بار

دیگر صادرات نفت این کشور را ممنوع اعلام کند. جمعی از سناتورهای آمریکایی از جمله الیزابت وارن، شرود براون و جک رید در نامه‌ای به جو بایدن اظهار کردند: بشارد نظر فتن نگرانی‌های مبرم کنونی از شما می‌خواهیم همه ابزارهایی را که برای پایین بردن قیمت بنزین آمریکا در اختیار دارید بررسی کنید، این ابزارها شامل برداشت از ذخیره‌سازی راهبردی نفت و ممنوعیت صادرات نفت است.

بهینه‌گاز دقت کنیم تا بتوانیم از زمستان عبور کنیم خاطر نشان کرد: در حوزه مشترک بین دولتی بخش نامه‌هایی صادر شده که مشترکین نسبت به مصرف بهینه اقدام کرده و میزان مصرف گاز خود را کاهش دهند.

معاون وزیر نفت گفت: امیدواریم بتوانیم سوخت مورد نیاز صنایع عمده و نیروگاه‌ها را تأمین کنیم چرا که عدم تأمین سوخت این دو بخش تبعات دیگری نیز خواهد داشت هر قدر مصرف خانگی بهینه باشد به حوزه فعالیت صنایع کمک کرده‌ایم.

وی در ادامه گفت: ما در حال حاضر ۲۵ میلیون مشترک گاز داریم که از این میزان ۷۶ درصد از مشترکین در سه پله اول مصرف قرار دارند و ۵۰ درصد گاز کشور را مصرف می‌کنند. چگینی متوسط قیمت گاز سه پله اول مشترکین را هر متر مکعب حدوداً ۶۳ تومان عنوان کرد و افزود: هر مشترک در ماه حدود ۵۰

متر مکعب مصرف دارد که با نرخ ۶۳ تومان ۳۵ هزار تومان در ماه پول گاز می‌پردازند اگر همین میزان گاز را صادر کنیم معادل ارزی آن به نرخ صادراتی برابر با سه میلیون و ۷۰۰ هزار تومان خواهد بود در حالی که ما بار یکم بسیار پایین آن را در منازل مصرف می‌کنیم. وی در ادامه با اشاره به تعرفه‌ها گفت: به محض مشخص شدن جزئیات تغییر تعرفه مشترکان پر مصرف، اطلاع‌رسانی خواهد شد؛ اما برای زمستان پیش‌رو تعرفه مشترکان پر مصرف گاز افزایش خواهد یافت.

واریز آورده نهضت ملی مسکن ۵ مرحله‌ای شد

معاون وزیر راه و شهرسازی با اشاره به اینکه آورده متقاضیان نهضت ملی مسکن طی ۵ مرحله توسط متقاضیان تکمیل می‌شود از شناسایی دهک‌های درآمدی از طریق بانک رفاه ایرانیان خبر داد. به گزارش توسعه ایرانی به نقل از وزارت راه و شهرسازی، محمود محمودزاده در خصوص نهضت ملی مسکن گفت: بخش عمده قیمت تمام شده

واحد‌های مسکونی نهضت ملی مسکن توسط تسهیلات دولتی، تأمین اعتبار می‌شود و مابقی نیز طی ۴ تا ۵ مرحله توسط متقاضیان در طول دوره ساخت، تأمین خواهد شد. محمودزاده در خصوص اقساط

تسهیلاتی که به نهضت ملی مسکن تعلق می‌گیرد، اعلام کرد: تسهیلات بر اساس دهک‌های درآمدی تنظیم شده است و بستگی دارد به اینکه متقاضی در چه دهک درآمدی قرار گرفته باشد. بر اساس منابعی که از طریق صندوق ملی مسکن در اختیار این کار قرار می‌گیرد، دولت بخشی از سود تسهیلات بانکی را تقبل می‌کند که بر اساس دهک‌های

فصل سرما زودتر از سال گذشته آغاز شد و همین باعث شد که میزان مصرف افزایش یابد.

وی خاطر نشان کرد: امروز میزان مصرف گاز در بخش خانگی و تجاری به ۴۸۰ میلیون متر مکعب رسید که نسبت به مدت مشابه سال گذشته حدود ۹۰ میلیون متر مکعب افزایش یافته است و همین موضوع باعث شده که محدودیت‌هایی را در حوزه نیروگاهی اعمال کنیم و بخش نیروگاهی به سمت استفاده از سوخت دوم و مایع بروند و به این ترتیب با افزایش مصرف گاز و بیل میزان صادرات محدود می‌شود همچنین صادرات گاز به ترکیه و عراق نیز کاهش می‌یابد و با تأکید بر اینکه باید در زمینه مصرف

تأثیر گذار است افزود: در زمینه مکانیزم‌هایی که در تمام دنیا برای کاهش مصرف به کار گرفته می‌شود در کشور ما کم‌کاری شده و مردم به درستی توجیه نشده‌اند بنابراین نتیجه این شده که صادرات گاز و توسعه صنایع مهم وابسته به گاز باید متوقف شود.

مدیرعامل شرکت ملی گاز با تأکید بر لزوم عزم ملی جهت فرهنگ‌سازی در زمینه مصرف گاز گفت: در سال جاری نیز شرایط ما به لحاظ تولید و مصرف مطلوب نیست و برای پایداری شبکه مجبوریم محدودیت‌هایی را اعمال کنیم. تاب‌توانیم از فصل سرد عبور کنیم.

وی ادامه داد: به رغم پیش‌بینی‌ها امسال

حذف مصوبه مجلس به نفع صادرکنندگان

جرم‌انگاری عدم بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی از مصوبه اصلاحی کمیسیون اقتصادی مجلس حذف شد.

به گزارش توسعه ایرانی به نقل از اتاق بازرگانی تهران، جرم‌انگاری عدم بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه

اقتصادی روبه‌رو شده بود، از مصوبه اصلاحی کمیسیون اقتصادی مجلس حذف شد. اصل ماجرا به لایحه اصلاح قانون

مبارزه با قاچاق کالا و ارز بازمی‌گردد که اردیبهشت‌ماه ۹۹ به تصویب مجلس رسیده بود، اما این مصوبه با ایرادات شورای نگهبان دوباره به مجلس بازگشت. این موضوع سه بار دیگر هم تکرار شد و متن اصلاحی کمیسیون اقتصادی و آنچه در صحن مجلس به تصویب رسید نتوانست نظر شورای نگهبان را جلب کند. یکی از بندهای ایرادی شورای نگهبان در سومین رفت و

برگشت این مصوبه مربوط به جرم‌انگاری عدم بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی بود که نمایندگان ذیل ماده ۱۱۷ این لایحه آن را به تصویب رسانده بودند. اما مطابق

نظر شورای نگهبان «هجرم دانستن افرادی که مطابق ضوابط تعیینی شورای پول و اعتبار ارز حاصل از صادرات را به چرخه

اقتصادی بازنگر دانند، مغایر اصول ۳۶ و ۳۴ قانون اساسی است.» بر اساس اصل ۳۶ قانون اساسی، حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد.

همین‌طور، بر اساس اصل ۸۵ قانون اساسی هم سمت نمایندگی، قائم به شخص بوده، در نتیجه این صلاحیت قابل واگذاری به نهاد دیگری نظیر شورای پول و اعتبار نیست، بنابراین شورای نگهبان از این مصوبه ایراد گرفت و اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس هم برای رفع این ایراد، حکم مربوط به جرم‌انگاری بازنگر داندن ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی را حذف کردند.